

Drone

Docentenhandleiding

Regie: Jaap van Heusden

Jaar: 2011

Duur: 40 minuten

12



Filmbeschrijving



Voormalig F16-piloot Victor is de eerste Nederlandse operator van een op afstand bestuurd onbemand gevechtsvliegtuig. Overdag voert hij vanuit zijn thuisland gevechtsmissies uit in een verre oorlog. 's Avonds is hij weer gezellig thuis bij zijn vrouw en zoon. Victor weet die werelden goed te combineren, totdat een mysterieuze pijn hem parten begint te spelen.

Inleiding en leerdoelen

Hierbij ontvangt u de docentenhandleiding bij de film Drone. Uw leerlingen kunnen aan de slag met het opdrachtenblad. Voor docenten is er deze handleiding. Hierin vindt u de leerdoelen, een korte instructie, de correcte antwoorden bij de opdrachten en relevante bronnen. Deze lesbrief dient ter ondersteuning van de les. Als docent kunt u zelf kiezen welke opdrachten u meer of minder relevant vindt en welke opdrachten u wilt uitwerken met de leerlingen.

De lesbrief is te gebruiken binnen de curricula van de maatschappijvakken, geschiedenis en kunstvakken, maar kan ook prima ingezet worden bij thematische activiteiten, bijvoorbeeld in het kader van burgerschapsvaardigheden.

Het materiaal is geschikt voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs (inclusief mbo).

De lesbrief Drone geeft informatie over onder andere het recht op vrijheid, veiligheid en privacy. Ook geeft de lesbrief inzicht in het gebruik van onbemande vliegtuigen (drones) en de (duivelse) dilemma's die dat met zich meebrengt.

Daarnaast worden de spanningen tussen privacy en veiligheid in Nederland behandeld.

Concrete leerdoelen die hieruit volgen zijn:

1. De leerling weet wie de film gemaakt heeft.
2. De leerling weet waarom deze film door hen gemaakt is.
3. De leerling weet op welke manier drones worden ingezet door en in Nederland.
4.
 - a. De leerling heeft kennisgenomen van de rechten en plichten van militairen.
 - b. De leerling is in staat om een onderscheid te maken tussen militair recht en humanitair (oorlogs)recht.
5.
 - a. De leerling weet wat de voor- en nadelen van drones zijn.
 - b. De leerling vormt zelf een mening over de inzet van drones.
6. De leerling respecteert en luistert naar andermans mening ook al deelt hij deze niet.
7. De leerling kent de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en kan eventuele mensenrechtenschendingen herkennen in de film.

De verdiepingsopdrachten omvatten de volgende leerdoelen:

1. De leerling weet wat privacy inhoudt en begrijpt het spanningsveld tussen het recht op privacy en het waarborgen van veiligheid.
2. Voor de vakken CKV en tekenen: de leerling begrijpt hoe kunst kan worden ingezet om maatschappelijke ontwikkelingen onder de aandacht te brengen.

Instructie en lesplanning



.....

Om een context te bieden en voorkennis te activeren maken de leerlingen eerst opdracht 1 en 2 van het opdrachtenblad. Leerlingen gebruiken het bronnenblad bij het maken van deze opdrachten. Hierna lezen zij de kijkopdrachten zodat ze weten waar ze tijdens het kijken van de film op moeten letten. Na afloop van de film zijn er drie basisopdrachten, die de context en onderwerpen van de film verder uitwerken en de leerlingen hierop laten reflecteren. Tenslotte zijn er de keuzeopdrachten, waarin dieper wordt ingegaan op de voor- en nadelen van drones; de gevolgen voor moderne oorlogsvoering; humanitaire en ethische vraagstukken.

U kunt de volgende lesplanning hanteren:

1. Leerlingen maken de voorbereidende opdrachten aan de hand van de informatie uit het bronnenblad.
2. Leerlingen lezen de kijkopdrachten door.
3. Leerlingen kijken naar de film Drone.
4. Leerlingen maken de basisopdrachten en kiezen daarna welke verdiepingsopdrachten ze willen maken.

.....

Opdrachten en antwoorden



Voorafgaand aan de film

Opdracht 1: Oorlog in Afghanistan

- A. In een gewapend conflict is iedereen verplicht om het zogenaamde oorlogsrecht na te leven. Dat houdt bijvoorbeeld in dat kinderen niet als soldaten mogen worden ingezet. Ook mogen burgers niet het doelwit zijn van gewapende acties of militair handelen.

Lees de volgende stelling:

Het is in een oorlogssituatie geoorloofd burgerslachtoffers te maken als het leven van de eigen militairen in gevaar is.

Ben jij het met deze stelling eens?

Bespreek je mening met je klasgenoten.

Mogelijke argumenten voor: -indien het de veiligheid van meerdere burgers of de veiligheid in het desbetreffende land kan bevorderen is het geoorloofd -risico's voor eigen militairen moeten geminimaliseerd worden; als het onderscheid tussen burger en gewapende militant niet te maken is, moet gekozen worden voor de meest veilige optie.

Mogelijke argumenten tegen: -het maken van burger-slachtoffers gaat in tegen het humanitair oorlogsrecht en is dus niet geoorloofd -militairen hebben bewust gekozen om te gaan met de risico's van een gewapend conflict; burgers hebben deze keuze niet.

- B. Tegen wie was de oorlog in Afghanistan (vanaf 2001) bedoeld?

De Taliban. Aanleiding waren de aanslagen van 11 september: de Taliban zou onderdak bieden aan de terreurgroep Al-Qaida, die verantwoordelijk was voor de aanslagen.

- C. Koppel de volgende gebeurtenissen aan het juiste tijdvak:

1979 tot 1989: De Sovjet Unie bezet Afghanistan; een oorlog breekt uit met Islamitische verzetsstrijders, de Moedjahedien. Deze moedjahedien werden voornamelijk gefinancierd, bewapend en getraind door de Verenigde Staten (onder de presidentschappen van Jimmy Carter en Ronald Reagan), Pakistan en Saoedi-Arabië.

1989-1994: Burgeroorlog tussen verschillende stammen en partijen.

1994-2001: De Taliban bezet grote delen van het land. Ze vestigen een streng islamitische staat. De regels die de Taliban voorschrijven zijn veel strenger dan de meeste moslims gewend zijn. Meisjes mogen bijvoorbeeld niet naar school en moeten een jurk dragen die hun hele lijf bedekt (boerka). Mannen moeten een baard laten staan en niemand mag televisie kijken of naar de radio luisteren. Als men zich niet aan deze regels houdt, passen de Taliban zware straffen toe.

11 sept. 2001: Aanslag door Al-Qaida in de V.S. Osama Bin Laden (leider van Al-Qaida) verbergt zich in het grensgebied met Pakistan. Al-Qaida werkt samen met de Taliban.

Opdrachten



2001-2013: Amerikaanse, Britse en Afghaanse troepen verjagen de Taliban. NAVO-militairen (ook Nederlanders) worden ingezet om het land veiliger te maken en hulp te verlenen bij de wederopbouw van het land. Amerika voert luchtbombardementen uit in de strijd tegen de Taliban.

2006-2010: Nederlandse militairen worden uitgezonden naar de provincie Uruzgan om het land na de bombardementen weer op te bouwen en de Taliban te bestrijden.

2011-2013: Nederlandse politie en militairen worden ingezet om de burgerpolitie in Noord-Afghanistan op te leiden.

2013-: De strijd met de Taliban is nog niet voorbij. Daarnaast zijn er (machts)conflicten gaande tussen verschillende bevolkingsgroepen. De NAVO vertrekt definitief uit Afghanistan. Veel mensen zijn bang voor een nieuwe burgeroorlog.

Opdracht 2: Drones

A. Zijn de volgende beweringen juist of onjuist?

I. Een drone is een onbemand vliegtuig.

Juist

II. Drones worden vooral ingezet door het leger.

**Juist, met de kanttekening dat drones intoene-
mende mate ook voor andere doeleinden worden
gebruikt. Bijvoorbeeld voor wetenschappelijk
onderzoek of commerciële doeleinden, maar ook
door de politie.**

III. Het Nederlandse leger gebruikt drones om informatie in te winnen en als het nodig is om de vijand te beschieten.

**Onjuist: Nederland maakt nog geen gebruik van
bewapende drones, mogelijk in de toekomst wel.
Het Nederlandse leger zet momenteel drones
alleen in als observatiemiddel om informatie in te
winnen.**

De volgende opdracht kunt u ook inzetten om klassikaal te discussiëren over de voor- en nadelen van (bewapende) drones en het gebruik ervan.

In de bronnen – voor de leerlingen zijn deze in het opdrachtenblad gespecificeerd – zijn links opgenomen die als basis kunnen dienen voor het betoog.

B. Schrijf een kort betoog waarin je een aantal voor- en nadelen van (bewapende) drones uiteenzet. Beargumenteer waarom jij vindt dat drones wel of niet zouden moeten worden ingezet in een gewapend conflict. Gebruik hierbij minstens twee morele argumenten; dat betekent dat je beargumenteert waarom jij denkt dat het goed of fout zou zijn om drones in te zetten.

Opdrachten



Mogelijke (zakelijke) argumenten/voordelen voor het gebruik van drones:

- goedkoper om in te zetten, want onbemand;
- er is geen fysiek gevaar voor een soldaat;
- drones kunnen lange tijd aaneengesloten worden ingezet.

Mogelijke morele bezwaren bij het gebruik van drones:

- ook bij het gebruik van drones vallen er burger-slachtoffers (er bestaat niet zoiets als een 'schone' oorlog); zo kan niet altijd een onderscheid worden gemaakt tussen burgers en de 'vijand';
- het gebruik van drones verlaagt de drempel om geweld in te zetten (bijvoorbeeld makkelijker in te zetten, of snel ergens ter plekke);
- mogelijk 'gevaar' van dehumanisering van het conflict: d.w.z. dat de gevolgen van een drone-aanval minder zichtbaar zijn dan het geval zou zijn in een grondoorlog (het is als in een computerspelletje);
- mate van autonomie: in hoeverre moet de technologie in staat zijn autonoom te handelen zonder menselijke tussenkomst en moraliteit? Vooral in de toekomst zal deze vraag een steeds grotere rol spelen.

Kijkopdrachten

- De hoofdpersoon vertelt in de film over zijn ervaringen als F-16 piloot. Op een gegeven moment wordt hem gevraagd of hij het echte vliegen niet mist. Bedenk waarom Victor het echte vliegen niet mist.

Victor beschrijft de angsten die bij het vliegen in een F-16 om de hoek komen kijken. Daarnaast geeft Victor aan dat hij niet ver van huis hoeft te werken en vlakbij zijn gezin kan zijn. Later in de film blijkt dat het vliegen met drones Victor meer doet dan hij laat voorkomen.

- Op welk moment in de film begint Victor last van zijn arm te krijgen? Bedenk waarom hij juist op dit moment last krijgt.
Hij krijgt hiervan last nadat hij gedwongen wordt een kind te slachtofferen dat gegijzeld wordt door vijandige rebellen. Dit roept stress bij hem op, het betreft een psychosomatische klacht.

Opdrachten



Na afloop van de film

Opdracht 3: Nabespreken

- A. Schrijf in een tweet (140 tekens #drone #duivels-dilemma) wat je van de film vindt. Vind je de film bijvoorbeeld realistisch, positief, teleurstellend, saai of schokkend? Waarom vind je dat?

Eigen antwoord

- B. Kun je twee voorbeelden van situaties in de film geven om je antwoord duidelijk te maken?

Eigen antwoord

- C. Welke gebeurtenis of welk deel van het verhaal heeft het meeste indruk op je gemaakt?

Eigen antwoord

Opdracht 4: Dilemma's

Betekenis van dilemma uit het woordenboek: di•lem•ma (het; o; meervoud: dilemma's)

1. lastige keus tussen twee onaangename zaken

De film *Drone* is onderdeel van de dramaserie *Duivelse dilemma's* van omroep HUMAN. Bekijk de betekenis van het woord hierboven.

- A. Voor welk dilemma staat Victor in de film?

Victor komt tweemaal voor een dilemma te staan. De eerste keer krijgt hij de opdracht om te schieten op een jongen die door rebellen gegijzeld wordt. De tweede keer moet hij schieten op een geitenhoeder. Victor moet voor zichzelf de afweging maken of hij gehoor geeft aan de opdracht om te schieten. In beide gevallen zijn de levens

van zijn collega-militairen in gevaar, maar er bestaat ook de kans dat onschuldige burgers slachtoffer worden van het vuur.

Let op, het dilemma is ook zelf doden of door niet handelen doden als gevolg hebben (indirect doden). Een ander dilemma dat een rol speelt is (militair en dus bindend) bevel uitvoeren ja/nee.

- B. Welke keuze maakt Victor? Begrijp je zijn keuze?

Victor maakt de eerste keer de keuze om te schieten. De tweede keer lukt het hem niet snel genoeg een afweging te maken. Het gevolg is dat vijf collega's sneuvelen in de strijd.

Eigen antwoord.

- C. Wie heeft de film gemaakt en waarom denk je? Welk doel zou de film beogen?

Kijk eventueel op de website van **HUMAN**.

De regisseur en maker van de film is Jaap van Heusden. De film werd gemaakt naar aanleiding van een onderzoek waaruit bleek dat (oorlogs) trauma's zich ook kunnen voordoen bij piloten die op (grote) afstand 'virtueel' - als in een soort computerspel - doelwitten moeten beschieten. Waarschijnlijk beoogt de maker bewustwording te creëren over de mogelijke consequenties van moderne oorlogsvoering. De inzet van drones, de psychische gevolgen en de burgerslachtoffers maken hier onderdeel van uit.

Opdrachten



Opdracht 5: Oorlogsrecht en mensenrechten

- A. Victor heeft zijn bevelen niet opgevolgd en moet daarom voor de krijgsraad (militaire rechtbank) verschijnen. Vind je dat terecht? Leg uit waarom.

Eigen antwoord. Volgens militaire regels is het terecht omdat hij een direct bevel genegeerd heeft.

- B. Stel voor dat je de advocaat bent van Victor. In de rechtszaal moet je hem verdedigen. Bedenk een argument of reden om zijn onschuld aan te tonen. Denk ook terug aan opdracht 1A.

Eigen antwoord. Mogelijke verdediging:

-Victor handelde onder grote stress. -Victor kreeg eerder een opdracht om een onschuldig kind te doden en leed daardoor aan (psychische) klachten die niet werden opgemerkt en behandeld. Hij had daarom deze verantwoordelijkheid niet mogen dragen. -Victor dacht dat de geitenhoeder een onschuldige burger was en handelde conform het oorlogsrecht.

U kunt het onderstaande krantenbericht als casus/ voorbeeld gebruiken om toelichting te bieden bij de volgende vraag, of om bijvoorbeeld te gebruiken voor een klassikale discussie.

Lees het volgende krantenbericht.

23/06/05 - Trouw

Duitse officier mocht bevel weigeren vanwege Irak

Leipzig – Een Duitse officier had in 2003 het recht een bevel te weigeren omdat hij vreesde dat zijn werk zou worden gebruikt voor de Amerikaanse aanval op Irak. Ook een beroepsmilitair kan zich in zo'n situatie beroepen op de grondwettelijk gewetensvrijheid, aldus het Federale Administratieve Hof in Leipzig. De majoor werkte voor het ministerie van defensie aan de ontwikkeling van militaire software. Een militaire rechtbank had hem in 2004 gedegradeerd. De aanklager had zelfs ontslag geëist wegens weigering van een bevel, ondanks voor de rest goede prestaties.

- C. In de film krijgt Victor de opdracht te schieten: de beslissing om te schieten is dus al voor hem genomen. Stel voor dat jij een militair bent.

Zou jij elk bevel gehoorzamen?

Eigen antwoord. In principe zijn militairen gebonden dienstbevelen op te volgen, tenzij het bevel onrechtmatig wordt geacht, bijvoorbeeld als dit ingaat tegen internationaal humanitair recht (oorlogsrecht). Het schieten op niet-militaire doelwitten, zoals burgers, valt hieronder. In het geval van Victor is er sprake van een grijs gebied: hij of zijn bevelhebbers kunnen immers niet zeker weten of de geitenhoeder een bedreiging vormt.

Opdrachten



.....

- D. Bekijk de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (aan het eind). Welke rechten staan onder druk in een oorlogssituatie?

Verschillende artikelen kunnen genoemd worden. Belangrijk zijn:

- art. 3 (vrijheid op leven en veiligheid);**
- art. 5 (verbod op marteling of mishandeling);**
- art. 12 (recht op privacy);**
- art. 13 en 14 (vrij kunnen verplaatsen of vluchten in/uit eigen land);**
- art. 29 en 30 (de mensenrechten moeten worden nageleefd en mogen niet worden misbruikt).**

Opdracht 6: Slotopdracht

Deze opdracht kunt u ook klassikaal behandelen voor een groepsdiscussie.

Kijk terug naar de stelling uit opdracht 1A.
Kijk je nu anders tegen dit dilemma aan?

.....

Verdiepingsopdrachten



Opdrachten 7A, 7B en 9 laten zien op welke wijze (beeldende) kunstenaars bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen onder de aandacht proberen te brengen door middel van kunst.

Opdracht 7: Privacy of openbaar

Voor de opdrachten A en B kunt u het filmpje 'Internet en privacy' van School TV laten zien. De link kunt u terugvinden in de bronnen.

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens staat in artikel 12:

Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.

- A. Vind je dat de kunstenaar met zijn expositie de privacy van de meisjes schendt?

Eigen antwoord. Volgens Nederlandse rechtspraak kan een geportretteerde ook bij een onherkenbaar gemaakte foto in sommige gevallen beroep doen op het zogenaamde portretrecht. Een afbeelding die een 'typerende' lichaamshouding verraad, of iemand die de geportretteerde van de foto herkent is daarvoor al voldoende. In dit geval zijn de meisjes ook de rechthebbenden van de foto's (omdat ze deze hebben gemaakt). De tentoonstelling van de foto's – zonder toestemming – kan daarom mogelijk een inbreuk doen op hun privacy.

- B. Stel voor dat een kunstenaar een tentoonstelling van jou zou willen maken. Van welke foto's of informatie zou je willen dat hij geen gebruik maakt?

Eigen antwoord.

Opdracht 8: Privacy vs. veiligheid

De volgende opdrachten kunt u de leerlingen eventueel in groepjes laten maken. Verder kunt u bij deze opdrachten het filmpje 'Privacy vs. Veiligheid' laten zien, waarin filosoof Rob Wijnberg vertelt over de moeizame verhouding tussen vrijheid en veiligheid. De link kunt u terugvinden in de bronnen.

Lees het volgende krantenbericht.

21/08/13 – De Volkskrant

Opsteltens nieuwe troef om openbare orde te herstellen: de drone

Als het aan minister Opstelten ligt, gaan gemeentes binnenkort mensen op straat bespieden met kleine vliegtuigjes. Dat schrijft Metro. Drones worden nu bij hoge uitzondering ingezet voor opsporing, maar als het aan de regering ligt gaat dat vaker gebeuren.

Vast cameratoezicht is momenteel aan allerlei regels gebonden, waardoor er niet snel geschakeld kan worden. Bovendien hangt de apparatuur soms op plaatsen waar dat niet nodig is, of ontbreekt het waar wel wat gebeurt. Toezicht met flexibele camera's, waaronder drones, moet dat veranderen.

'Het is niet mogelijk om in gebieden waar een verhoogde kans op verstoring van de openbare orde doorlopend aanwezig is, constant mankracht in de vorm van politieambtenaren of bijzondere opsporings-ambtenaren (boa's) in te zetten', vindt Opstelten. Hij wil boa's ook met handcamera's op pad sturen.

Verdiepingsopdrachten



-
- A. Waarom zou minister Opstelten van Veiligheid en Justitie graag drones willen inzetten?
Om effectiever de veiligheid en orde te handhaven. Door het gebruik van drones hoeft er minder mankracht worden ingezet. Verder zouden drones verschillende politietaken kunnen ondersteunen.

Lees het onderstaande krantenbericht.

18/03/13 – De Volkskrant

Drones leiden tot zorgen Tweede Kamer

Het inzetten van drones boven Nederland leidt tot zorgen in de Tweede Kamer. Zo vindt Gerard Schouw van D66 dat het wel lijkt of de hele Nederlandse bevolking al bij voorbaat verdachte is. Drones zijn onbemande vlieg-tuigjes die op verzoek van de politie steeds vaker lijken te worden ingezet. Ahmed Marcouch van de PvdA zit deels met dezelfde vragen. 'Mensen moeten niet het gevoel krijgen dat ze stiekem worden bespioneerd. Het moet goed geregeld en verantwoord zijn.'

De SP wil al langer duidelijkheid, aldus Sharon Gesthuizen. Zij is niet helemaal tegen drones, want goede opsporingsmogelijkheden bij zware criminaliteit zijn belangrijk. 'Maar dit kan niet zonder een duidelijk mandaat en moet onder voorwaarden worden gebruikt.' Je moet geen drone boven je hoofd hebben als er te weinig aan de hand is, vindt ze, want dat betekent een schending van de privacy.

Peter Oskam van het CDA heeft er allemaal niet zo'n moeite mee, zei hij. Als de drones bewust worden ingezet, dan is dat prima in de strijd tegen de criminaliteit. Het doel heiligt de middelen en voor aantasten van de privacy is hij niet zo bang.

.....

- B. Politieke partijen D66 en SP hebben bezwaar tegen de inzet van drones door de overheid. Welke vragen hebben zij voor Opstelten?

D66 en SP wijzen op afwezige wet- en regelgeving voor het gebruik van drones door de overheid. Bovendien kan de inzet van drones een mogelijke schending van het recht op privacy van (onschuldige) burgers betekenen. Hierover willen ze Opstelten bevragen.

- C. Peter Oskam van het CDA heeft geen moeite met de inzet van drones in de strijd tegen criminaliteit. Hij vindt dat het gebruik van drones de veiligheid bevordert en vindt dat belangrijker dan het recht op privacy. Wat vind jij?

Eigen antwoord.

Verdiepings- opdrachten



Opdracht 9: Oorlogsvoering verbeeld

Deze opdracht is afkomstig uit de Syllabus centraal examen 2014 voor beeldende vakken (VWO).

Lees onderstaande tekst.

Rechtsboven zie je een foto van het project *Domestic Tension* van Wafaa Bilal uit 2007. Gedurende een maand verbleef Bilal permanent in een afgesloten ruimte in een galerie in Chicago. Het publiek kon Bilal volgen via een website. De ruimte waarin hij verbleef was voorzien van een webcam en een paintballgeweer dat via de website gericht en afgevuurd kon worden.

De website van *Domestic Tension* is tachtig miljoen keer bezocht en er zijn zestigduizend verfkogels afgevuurd. Het project riep een grote hoeveelheid aan verdeelde reacties op. Een groep mensen organiseerde vierentwintig uren bescherming voor Bilal door het paintballgeweer voortdurend van hem weg te richten.

In het boek *Shoot an Iraqi, Art, Life and Resistance under the Gun* (2008) doet Bilal onder meer verslag van zijn ervaringen in dit project.

Met dit werk probeert Bilal het gevolg van moderne oorlogsvoering voor zijn publiek inzichtelijk te maken. Geef aan wat het effect is van deze moderne wijze van oorlogsvoeren en leg uit hoe Bilal dit voor zijn publiek inzichtelijk probeert te maken.

Juist door mensen/het publiek direct/actief in zijn werk te betrekken maakt Bilal duidelijk dat de moderne oorlogsvoering onpersoonlijk / onwerkelijk / een spelletje doet lijken.

Bronnen

.....

Centraal Examen 2014 beeldende vakken VWO

https://www.examenblad.nl/examenstof/syllabus-2014-beeldende-vakken-vwo/2014/vwo/f=/beeldende_vakken_nader_vastgesteld_def_versie_vwo_2014.pdf

Over de film *Drone*

<http://www.human.nl/ep-42835-duivelse-dilemmasdrone> (ook om online de film te bekijken)

<http://www.nrc.nl/stevendejong/2011/11/30/vechten-zonder-risico-bloedbad-in-pixels-vanavond-film-ned-2-22-55-uur-over-drones/>

de Volkskrant 13-03-2013

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3411175/2013/03/18/Drones-leiden-tot-zorgen-Tweede-Kamer.dhtml>

de Volkskrant 13-08-2013

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3495847/2013/08/21/Opsteltens-nieuwe-troef-om-openbare-orde-te-herstellen-de-drone.dhtml>

School TV 'Internet en privacy'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111121_internetenprivacy01

School TV 'Privacy vs. veiligheid'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20101104_wijnbergrechtsstaat01

Trouw 23-06-2005

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/archief/article/detail/1709580/2005/06/23/Duitse-officier-mocht-bevel-weigeren-vanwege-Irak.dhtml>

Afghanistan

- http://nl.wikipedia.org/wiki/Oorlog_in_Afghanistan
- <http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/project/3051864/debat-afghanistan/2157348/maatschappijleer/item/3052427/nederlandse-missie-in-afghanistan/>

.....

Bronnen

.....

Drones

- http://www.paxchristi.be/wp/wp-content/uploads/2010/02/5_Oorlog-voeren-id-21ste-eeuw_Drones.pdf
- <http://dronewars.net/aboutdrone/>
- <https://decorrespondent.nl/84/gezien-van-bovenaf-de-drone-wordt-gewoon/2798796-540eed0c>
- http://www.washingtonpost.com/opinions/the-price-of-becoming-addicted-to-drones/2011/09/21/gIQAovp4IK_story.html

Informatieve filmpjes

School TV 'Internet en privacy'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111121_internetenprivacy01

School TV 'Privacy vs. veiligheid'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20101104_wijnbergrechtsstaat01

School TV 'De Nederlandse missie in Afghanistan'

<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/project/3051864/debat-afghanistan/2157348/maatschappijleer/item/3052427/nederlandse-missie-in-afghanistan/>

Filmpje op youtube over de Predator, een Amerikaanse gevechtsdrone

- <http://www.youtube.com/watch?v=2grd9RVS1Ek&feature=related>

Interessant

Artikelen in de Volkskrant en NRC over ethiek en moraal m.b.t. het gebruik van drones:

- http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3393775/2013/02/14/Als-je-de-lijken-hebt-gezien-is-een-drone-besturen-geen-PlayStation-meer.dhtml?utm_source=scherm1&utm_medium=button&utm_campaign=Cookiecheck
- <http://www.nrc.nl/stevendejong/2011/10/10/raketten-afvuren-vanaf-kantoor-drones-maken-oorlogen-minder-vuil/>

Artikel in de NRC over de bekende filosoof/politicoloog Francis Fukuyama en zijn ervaringen met drones:

- <http://www.nrc.nl/stevendejong/2012/03/06/filosoof-fukuyama-bouwde-eigen-drone-en-schrikt-van-wat-hij-ermee-kan/>

.....

Bronnen

.....

Oorlogsrecht en mensenrechten

- <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/militairen-rechten>
- <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/privacy>
- <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/in-het-kort-de-universele-verklaring-de-rechten-de-mens>
- http://www.bjutijdschriften.nl/tijdschrift/rechtsfilosofieentheorie/2011/1/RenR_1875-2306_2011_040_001_006/fullscreen
- <http://retro.nrc.nl/W2/Lab/Profiel/Oorlog/oorlogsrecht.html>
- <http://www.rodekruis.nl/dit-zijn-we/humanitair-oorlogsrecht/paginas/wat-is-humanitair-oorlogsrecht.aspx>
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Internationaal_oorlogsrecht
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Portretrecht>

.....

5. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens



De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is een verklaring die is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. De verklaring regelt de rechten van ieder mens.

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.

HUMAN

Movies that Matter



Over HUMAN

Human biedt met zijn programma's handvatten om te kunnen omgaan met een leven in de laatmoderne wereld van globalisering, pluriformiteit en individualisering. Op basis van grondige journalistieke research werkt Human samen met regisseurs, die artistiek talent combineren met een open blik en een bijzondere visie op actuele ontwikkelingen. Daarnaast worden levensbeschouwelijke en filosofische denkbeelden naar de praktijk vertaald in aansprekende vormen. Ook maakt Human intieme en kwetsbare portretten waarin menselijke waardigheid en drijfveren centraal staan.

In de reeks korte films *Duivelse Dilemma's*, worden de dilemma's van onze tijd aansprekend verwoord en verbeeld. De personages in de films staan voor een keuze tussen kwaden. Zij worden geconfronteerd met een moreel dilemma, waarbij een juist antwoord ontbreekt. De films vertalen urgente maatschappelijke thema's in persoonlijke en invoelbare dilemma's.

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten.

Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen.

Movies that Matter Educatie richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele filmtitels beschikbaar.

Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; educatie; filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020-7733624.



Het Movies that Matter Festival heeft een eigen educatieprogramma voor jongeren, de *Young Amnesty Film Days*. Het programma bestaat uit diverse vertoningen voor scholieren. Deze vinden plaats tussen 20 en 26 maart 2014, zowel in Den Haag als Amsterdam. Na afloop van de films is er een gesprek met de regisseur en/of een deskundige op het gebied van het thema van de film of het land waar deze zich afspeelt.

Colofon



Redactie

Jonas Westhoek (auteur)
Peter Wiersma (auteur en eindredactie)

Ontwerp

SAZZA

Vormgeving

Rob Jonkers

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius
Leonie Hoeboer

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

